

PERSOONLIJK/VERTROUWELIJK

Gemeente Scherpenzeel
T.a.v. mevrouw C.A.A. van Rhee-Oud Ammerveld,
waarnemend burgemeester
Postbus 100
3925 ZJ SCHERPENZEEL

■ Capra Advocaten Zwolle

■ Terborchstraat 12
8011 GG Zwolle

■ T 038-423 54 14
F 038-423 47 84

■ zwolle@capra.nl
www.capra.nl
KvK nr. 27333997

■ Capra 's-Gravenhage
Laan Copes van Cattenburch 56
2585 GC 's-Gravenhage

T 070-364 81 02
F 070-361 78 47

■ Capra 's-Hertogenbosch
Bastion Vught 1
5211 CZ 's-Hertogenbosch

T 073-613 13 45
F 073-614 82 16

■ Capra Maastricht
Spoorweglaan 7
6221 BS Maastricht

T 043-7 600 600
F 043-7 600 603

■ Datum

24 november 2017

■ Onderwerp

Gemeente Scherpenzeel / raadsleden en privébelangen (feitenonderzoek)

Referentie: D24027/PJ/JL

■ mr. P.J. Schaap
06-1850 1052

Geachte mevrouw Van Rhee,

Op 6 oktober 2017 heeft burgemeester de heer B. Visser via mijn kantoorgenoot de heer mr. drs. M.P. Korevaar mondeling opdracht gegeven voor het instellen van een onderzoek naar de vraag naar mogelijke onregelmatigheden (integriteitsschendingen) rond de grondexploitatie van de locatie van de Maatjesschool te Scherpenzeel.

Deze opdracht was mede ingegeven door de wens van één der raadsfracties, Gemeentebelangen Scherpenzeel (GBS). Die werd ingegeven door de omstandigheid dat twee raadsleden van de CDA-fractie participeren in het Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO) dat de grond van de gemeente wenst te kopen, naast een ander CDA-lid. Voorts was een commissielid van de CU adviseur van het CPO. Ook stelde de fractie van GBS dat de onderliggende stukken van de grexit geheim waren (maar wel toegankelijk voor raadsleden) en dat het CPO door kennis van die geheime stukken dus werd bevoordeeld. Buitendien zou volgens deze fractie verkoop van de grond via het uitschrijven van een tender altijd meer hebben opgeleverd.

U hebt zeven onderzoeksvragen geformuleerd, te weten:

1. *Hoe is het proces gelopen? Hoe is het initiatief tot stand gekomen? Wie waren de oprichters van het CPO-initiatief? Waarom is de gemeente op dit moment met dit project gestart?*
2. *Zijn de juiste procedures gevolgd die nodig waren om tot een zorgvuldige afweging, ter voorbereiding op de raadsbesluit, te komen?*

3. *Welke procedures zijn nodig om tot een ontwikkeling middels een CPO te komen als gemeente? Geldt hier een aanbestedingsplicht of openbare openstelling voor gemeenten?*
4. *Wat te doen voor het vervolg van dit lopende proces? Is het besluit dat de raad heeft genomen inzake de grondexploitaties Walstrolaan houdbaar?*
5. *Welke regels gelden er voor Raads- en commissieleden als het gaat om het deelnemen/belang hebben in private ontwikkelingen daar waar het transacties met de gemeente betreft? Waren de raadsleden, en via hen ook andere deelnemers van het CPO, bevoordeeld doordat raadsleden toezicht hebben in vertrouwelijke stukken van een grondexploitatie, die normaal gesproken niet openbaar zijn voor potentiële kopers?*
6. *Is er sprake (geweest) in dit proces van (de schijn van) belangenverstremgeling?*
7. *Is er sprake van schending van integriteit met betrekking tot de procesgang dan wel de rolinvulling van college, raad en ambtelijke advisering?*

In het kader van het onderzoek heb ik gesprekken gevoerd met mevrouw C.W. Kramer-Gaasbeek, projectcontroller, de heer W.H. Hilbink, voormalig senior beleidsmedewerker RO, mevrouw E. Loenen, voormalig gemeentesecretaris, de heer H.J.C. Vreeswijk, wethouder, mevrouw V.M. van de Fliert-Klein, wethouder, de heer J.H. van Ginkel, initiatiefnemer van het CPO (die zich bij het gesprek liet vergezellen door CPO-deelnemer de heer H. Maat), de heer J.A. Slappendel, CDA-raadslid en deelnemer in het CPO, de heer J.L. van Kampen, CDA-raadslid en deelnemer in het CPO, mevrouw B.S. van Ginkel, raadsgriffier, de heer W. van de Kleut, CU-commissielid en adviseur van het CPO, de heer T.A. van Dijk, wethouder, en met burgemeester Visser.

Van de gesprekken zijn aan de hand van bandopnamen verslagen gemaakt, die door betrokkenen konden worden gecorrigeerd en vervolgens voor akkoord door hen zijn ondertekend. Deze verslagen voeg ik als bijlagen bij. Verscheidene gehoorde hebben mij stukken overhandigd. Die voeg ik eveneens als bijlagen bij.

Alvorens over te gaan tot beantwoording van de onderzoeksvragen zal ik de feiten zoals die uit het onderzoek naar voren zijn gekomen schetsen.

Feitenoverzicht

Op 5 februari 2013 is de Woonvisie Scherpenzeel 2013-2020 opgesteld, die op enig moment door het college is overgenomen. De mogelijkheid van een CPO is daarin uitdrukkelijk genoemd (bladzijde 19, bladzijde 23).

In 2016 heeft de heer Van Ginkel het plan opgevat om met een aantal andere aan te zoeken particulieren een CPO op te richten en te proberen om van de gemeente Scherpenzeel grond te kopen om daarop een aantal levensloopbestendige woningen te laten bouwen. Hij heeft – eveneens in 2016 – zijn plan besproken op het maandelijkse wethoudersspreekuur, met de wethouders Van Dijk en Vreeswijk. Die reageerden welwillend (zie de verslagen van de gesprekken met beide wethouders en het gesprek met de heer Van Ginkel en de heer Maat).

Daarop heeft de heer Van Ginkel een oproep geplaatst in twee plaatselijke periodieken en op andere wijze aandacht gevraagd voor zijn project. Dat resulteerde in een aantal gegadigden. Die konden participeren volgens het principe: “wie het eerst komt, die het eerst maalt”. Het plan was om twaalf woningen te realiseren, dus aanmelder nummer 13 en volgende kwamen op een wachtlijst, omdat deelnemers altijd nog de mogelijkheid hadden zich terug te trekken. Een aantal deelnemers heeft dat ook gedaan, onder meer omdat de kostprijs hun te hoog was. Zie het verslag van de gesprekken met de heren Van Ginkel en Maat en de verslagen van de gesprekken met de heren Slappendel en Van Kampen.

Eind 2016 heeft de heer Van Ginkel de heer Van de Kleut benaderd om vanuit zijn expertise als adviseur van het CPO op te treden. De heer Van de Kleut heeft zich daartoe bereid verklaard en heeft dit pro Deo ook gedaan. Hij heeft dit gemeld in een vergadering van de CU-fractie en daarbij gemeld dat hij het niet wilde behandelen in de commissie, omdat hij bij het project betrokken was. Hij heeft naar eigen zeggen en naar zeggen van wethouder Van Dijk op geen enkele manier geprobeerd om de besluitvorming in raad of college te beïnvloeden. Zie de verslagen van de gesprekken met de heer Van de Kleut en wethouder Van Dijk.

In januari 2017 heeft de heer Van Ginkel met enkele andere deelnemers (waaronder niet de heer Slappendel) in het CPO in oprichting opnieuw overleg gevoerd met wethouders Van Dijk en Vreeswijk en de heer Hilbink. De heer Van Ginkel heeft toen aangegeven dat hij dacht aan een locatie aan de zuidzijde van de Koepellaan. De gemeentelijke delegatie gaf toen aan dat die locatie voorlopig nog niet tot ontwikkeling zou komen en suggereerde de locatie van de Maatjesschool, die in 2018 vrij zou komen. Zie de verslagen van het gesprek met wethouder Van Dijk en de heer Hilbink en van het gesprek met de heren Van Ginkel en Maat.

De heer Slappendel heeft zich in januari 2017 opgegeven voor het project, nadat de heer Van Ginkel (die geen CDA-lid is) op een CDA-bijeenkomst waar ook sprekers van buiten waren uitgenodigd over zijn project had verteld. Zie het verslag van het gesprek met de heer Slappendel. Hij heeft geen ambtenaren of bestuurders benaderd over deze kwestie. Zie de verslagen van de gehoorde bestuurders en ambtenaren.

De heer Van Kampen heeft zich later opgegeven dan de heer Slappendel en is pas in september of oktober 2016 voldoende opgeschoven op de lijst om te kunnen deelnemen. Zie het verslag van het gesprek met hem. Hij heeft geen contact gehad met bestuurders of ambtenaren over deze kwestie. Zie het verslag van het gesprek met de heer Van Kampen en overige gespreksverslagen.

Op 20 februari 2017 hebben de deelnemers van het CPO in oprichting het college verzocht om toe te zeggen dat het in principe bereid was mee te werken aan de bouw van 12 levensloopplus woningen. Onderaan de brief is een lijst van de deelnemers aan het CPO in oprichting gevoegd. Daarop staan onder meer de familie van Ginkel, de familie Maat en de familie Slappendel. Zie de bewuste brief.

De brief is behandeld door de heer Hilbink. Die verklaart dat hij nooit met de heer Slappendel of de heer Van Kampen heeft gepraat over het CPO of correspondentie hierover van hen heeft ontvangen. Die heeft, vermoedelijk in mei 2017, de participatie van de heer Slappendel onder de aandacht van mevrouw Loenen en wethouder Van Dijk gebracht. Mevrouw Loenen heeft hem bericht dat het college hier geen probleem in zag. De heer Hilbink billijkte dat, omdat een raadslid zijns inziens niet anders behandeld dient te worden dan een andere burger. Zie het verslag van het gesprek met de heer Hilbink. De heer Hilbink merkte wel op dat het oorspronkelijke plan van het CPO om twaalf woningen te realiseren en een vrij groot stuk gemeentegroen te laten worden tot gevolg zou hebben dat de grondexploitatie voor de gemeente minder zou opleveren dan het geval zou zijn als het project. Hij heeft hiervoor aandacht gevraagd bij het college, dat heeft besloten dat er meer woningen gebouwd moesten worden, omdat de gemeente er niet op toe moest leggen. Zie de verslagen van de gesprekken met de heer Hilbink, wethouder Van Dijk en mevrouw Kramer.

De aanvraag voor het CPO is op 9 mei 2017 voor de eerste keer in een collegevergadering aan de orde geweest. Wethouder Van de Fliert heeft er toen op gewezen dat bij het verzoek bekende personen betrokken waren en dat de schijn van vriendjespolitiek moest worden vermeden. Het was daarom, zo stelde zij, belangrijk dat een marktconforme prijs werd bedongen. Besloten werd te wachten met het accorderen van het verzoek. Zie een gedeelte (punt 6) van het verslag van de collegevergadering van 9 mei 2017. De burgemeester was wegens vakantie niet aanwezig bij deze vergadering.

Mevrouw Loenen verklaart dat zij nog voor de vergadering van 9 mei 2017 in een bilateraal overleg met de burgemeester heeft medegedeeld dat zij het "raar" vond dat het hier een CPO betrof waar kavels ook al verdeeld waren over een x aantal mensen en dat daar CDA-ers bij waren en dat zij dat ook bijzonder vond. Zij heeft daarbij niet de naam van de heer Slappendel genoemd.

De burgemeester herinnert zich een dergelijk gesprek, maar in zijn herinnering betrof het een mededeling van mevrouw Loenen dat zij een soort aanvaring had gehad met wethouder Van de Fliert over de ambtelijke medewerking in dit project. Mevrouw Loenen zou hebben gezegd dat er een aantal CDA-ers bij het project betrokken was en dat zij wethouder Van de Fliert erop had aangesproken dat die gelet daarop een zekere distantie moest bewaren. Behalve dat beide personen aan de inhoud van het gesprek een andere herinnering hebben plaatst de lezing van de burgemeester het gesprek ook later in de tijd (zie de volgende alinea). De burgemeester verklaart overigens dat hij wel wist dat de heer Slappendel belangstelling had voor een dergelijke vorm van woonontwikkeling. Hoe hij dat wist herinnert hij zich niet. Hij verklaart overigens dat hem tot de dag van de raadsvergadering niet duidelijk was dat de heer Slappendel privaatrechtelijk al betrokken was.

Op enig moment duurde de ambtelijke voorbereiding de heer Van Ginkel te lang en op 2 juli 2017 heeft hij een officiële klacht ingediend. Zie het verslag van het gesprek met hem en de heer Maat. De heer Hilbink, mevrouw Loenen en mevrouw Kramer verklaren overigens dat het in hun beleving helemaal niet lang duurde (ik deel hun mening). De heer Van Ginkel heeft, zo verklaart mevrouw Van de Fliert, haar toen op enig moment aangesproken en geklaagd over het uitblijven van besluitvorming. Zij heeft op 11 juli 2017 een e-mailbericht aan de heer Hilbink gezonden met de vraag op welke termijn hij eruit dacht te komen, en er daarbij op gewezen dat het project al best lang liep en dat zij zich kon voorstellen dat eindelijk duidelijkheid kwam voor de initiatiefnemers. Zij verklaart dat zij vaak klachten krijgt van burgers en dat zij dan heel vaak een mailtje stuurt naar de behandelend afdeling met de vraag of er spoed betracht kan worden. Mevrouw Loenen verklaart dat zij wel heeft ervaren dat er binnen de grenzen van het redelijke druk vanuit het college werd gezet om tot besluitvorming te komen. Zij heeft dat niet ervaren als druk om specifieke mensen ter wille te zijn. De heer Hilbink verklaart over het bericht van wethouder Van de Fliert dat dit in het algemene beeld paste van iemand die zich wel vaker druk maakt over behandelzeiten.

Op 11 juli 2017 heeft het college besloten om in principe mee te werken aan het verzoek van het CPO. Tijdens die vergadering was de burgemeester wegens vakantie afwezig.

Op 15 augustus 2017 heeft het college besloten om de gemeenteraad voor te stellen de grondexploitatie voor de locatie Maatjesschool vast te stellen.

Uiteindelijk is voor de raadsvergadering van 28 september 2017 de grondexploitatie van de locatie van de Maatjesschool geagendeerd. Bij de raadsstukken was wel – vertrouwelijk – exploitatie gevoegd, maar niet de brief van 20 februari 2017 met de lijst van deelnemers.

Ook de raadsgriffier mevrouw Van Ginkel kende die brief niet. Mevrouw Loenen verklaart dat zij de raadsgriffier heeft gemeld dat de heer Slappendel zich zou moeten onthouden van beraadslaging en stemming, maar mevrouw Van Ginkel heeft mij desgevraagd gemeld zich dat niet te herinneren.

In de opinieronde bleek al, aldus de burgemeester, dat Gemeentebelangen Scherpenzeel niet geporteerd was voor een CPO. De heer Slappendel was bij de opinieronde niet aanwezig. De heer Van Kampen was dat wel, maar heeft bij de behandeling van het bewuste agendapunt niet het woord gevoerd. De heer Slappendel verklaart dat hij mevrouw Van Ginkel op 13 september 2017 heeft aangegeven dat hij in de raadsvergadering bij de behandeling van het desbetreffende agendapunt geen deel zou nemen aan de beraadslaging, maar wel zou stemmen. Mevrouw Van Ginkel herinnert zich dat niet. Wel herinnert zij zich dat hij haar op 1 mei 2017 heeft gevraagd hoe om te gaan met de stemming over de erfgoedverordening (de heer Slappendel woont in een monumentaal pand). Zij heeft hem toen geantwoord dat het altijd de verantwoordelijkheid van het raadslid zelf is om te beslissen of hij aan de stemming deelneemt, maar dat dat raadslid zich, als hij een persoonlijk belang heeft bij de beraadslaging, van de beraadslaging dient te onthouden.

Voorafgaand aan de raadsvergadering heeft Gemeentebelangen Scherpenzeel met behulp van mevrouw Van Ginkel en mevrouw Kramer een amendement opgesteld.

In de middag van 28 september 2017 heeft mevrouw H. van Dijk-Ommering, raadslid van Gemeentebelangen Scherpenzeel, het gemeentehuis bezocht en mevrouw Kramer naar de namen van de deelnemers in het CPO gevraagd. Mevrouw Kramer heeft gezegd die niet te kunnen verstrekken, gelet op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen.

Direct voorafgaand aan de college vergadering heeft mevrouw Van de Fliert, naar zij verklaart, in het vooroverleg van het college aan de burgemeester gezegd dat er CDA-ers bij het project betrokken waren. De burgemeester beaamt dit en stelt dat hij daarop zelf de naam van de heer Slappendel heeft genoemd, maar dat hij niet wist dat de heer Slappendel al privaatrechtelijk betrokken was. De wethouders Van Dijk en Vreeswijk herinneren zich niet dat dit onderwerp aan de orde is geweest.

Bij de behandeling van het betreffende agendapunt in de raadsvergadering heeft de heer Slappendel als eerste het woord gevraagd en aangekondigd dat hij en de heer Van Kampen zich zouden onthouden van de beraadslaging, omdat zij bij het project betrokken waren, maar dat zij wel zouden stemmen.

De burgemeester heeft daarop de vergadering geschorst en in de schorsing de heren Slappendel en Van Kampen ervan geprobeerd te overtuigen dat zij niet mee moesten stemmen. Dat hebben zij uiteindelijk ook niet gedaan.

Uiteindelijk is het voorstel, zij het op voorstel van de SGP geamendeerd, aangenomen.

De lezer van het bovenstaande zal zijn opgevallen dat er nog een paar “losse eindjes” in het feitenoverzicht zitten. Er is een geringe discrepantie in het relaas van wethouder Van de Fliert en dat van de burgemeester over het vooroverleg op 28 september 2017, een iets grotere discrepantie tussen het relaas van mevrouw Loenen en dat van de burgemeester over hun bilateraal overleg, en zowel mevrouw Loenen als de heer Slappendel verklaren mevrouw Van Ginkel separaat over de betrokkenheid van CDA-leden te hebben geïnformeerd, iets wat mevrouw Van Ginkel zich niet herinnert.

Dit behoeft in het geheel niet te betekenen dat in deze gevallen een der betrokkenen bewust onwaarheid spreekt. Het menselijk geheugen is niet onfeilbaar, en het komt vrijwel altijd voor dat twee mensen niet (precies) dezelfde herinneringen hebben aan voorvallen die zij beiden hebben meegemaakt, zeker als die voorvallen dateren van al wat langer geleden. Wie alle bijgevoegde verslagen leest zal opvallen dat een aantal gehoorde bijvoorbeeld tijdstippen niet meer precies weet. Ik heb geen enkele reden om aan te nemen dat een der gehoorde bewust onwaarheid spreekt.

Beantwoording van de onderzoeksvragen

Ad 1. Zie hierboven.

Ad 2. Formeel wel, materieel niet. Zie verder hieronder.

Ad 3. Er is geen aanbestedingsplicht of openbare openstelling. Een groep particulieren mag zich melden bij de gemeente. Dat mogen broers en zussen zijn, of geestverwanten zoals vegetariërs, naturalisten of CDA-leden. Overigens is dit CPO opengesteld voor iedereen, in die zin dat de eerste die zich aanmeldde konden deelnemen.

Ad 4. Als deze vraag bedoeld is om te weten te komen of het besluit van de raad toelaatbaar is nu er twee raadsleden bij het CPO betrokken zijn luidt het antwoord bevestigend. Zie hiervoor de beantwoording van vraag 5. Als de vraag ziet op de toelaatbaarheid van het SGP-amendement (mevrouw Van Ginkel laat zich daarover uit) moet ik het antwoord schuldig blijven. Ik ben geen specialist op het gebied van ruimtelijk bestuursrecht.

Ad 5. Voor commissieleden gelden geen bijzondere bepalingen. Voor raadsleden geldt dat zij in beginsel niet rechtstreeks of middellijk een overeenkomst mogen aangaan betreffende het van de gemeente onderhands verwerven van onroerende zaken (artikel 15 Gemeentewet). De heer Slappendel heeft verklaard dat hij die bepaling niet aan de orde achtte, omdat hij nog terug kon en dus nog geen koper was. Daar heeft hij op zichzelf gelijk in. Overigens geldt dat ingevolge het tweede lid van artikel 15 voornoemd Gedeputeerde Staten ontheffing van het verbod op het onderhands verwerven van onroerend goed kunnen verlenen.

Een der voorwaarden die Gedeputeerde Staten van Gelderland daaraan stellen is dat de grond voor een marktconforme prijs wordt gekocht. Het college is zich daarvan blijkens het verhandelde in zijn vergadering van 9 mei 2017 bewust geweest.

Een andere vraag, die hier mijns inziens ook gesteld zou moeten worden, is of de raadsleden Slappendel en Van Kampen gelijk hadden in hun oorspronkelijke oordeel dat zij mochten stemmen over de grondexploitatie. Naar mijn stellig oordeel hadden zij dat niet. Ingevolge artikel 28 Gemeentewet neemt een lid van de raad niet deel aan de stemming over een aangelegenheid die hem rechtstreeks of middellijk persoonlijk aangaat. Ik onderschrijf volledig de mening van mevrouw Van Ginkel dat dit uiteindelijk de verantwoordelijkheid van het raadslid zelf is. Niemand kan een gekozen volksvertegenwoordiger verbieden om zijn stem uit te brengen. De vraag of de aanvankelijke afweging van beide heren, die resulteerde in hun voornemen om te stemmen, een juiste is geweest, beantwoord ik evenwel ontkennend. Het is immers evident dat de grondexploitatie hen als potentiële kopers aanging, en wel zeer direct. Ik ontken uiteraard niet dat er sprake kan zijn van gevallen waarin een betrokkenheid zo weinig inhoudt dat een raadslid gerust mag stemmen. Een voorbeeld is stemming over een voorstel tot verhoging van de OZB. Dat raakt ieder raadslid financieel, maar niemand zal willen beweren dat ieder raadslid zich van stemming hierover zal moeten onthouden. De grondexploitatie raakte de belangen van de heren Slappendel en Van Kampen evenwel zo direct en op een zo belangrijk punt dat zij zich van stemming dienden te onthouden, om niet de schijn van belangenverstrengeling te wekken. De burgemeester heeft er dan ook goed aan gedaan om hen ervan te doordringen dat zij niet moesten stemmen, en beide heren hebben er goed aan gedaan zich uiteindelijk door hem te laten overtuigen. Ik heb overigens geen enkele reden om aan te nemen dat beide heren aanvankelijk bewust wilden stemmen terwijl zij wisten dat zij dat eigenlijk niet moesten doen; naar ik aanneem heeft de heer Slappendel zich laten leiden door een uitlating van mevrouw Van Ginkel. Of die nu op 1 mei 2017 of 13 september 2017 is gedaan is daarbij van ondergeschikt belang.

Naar mijn mening zijn de (potentiële) kopers niet bevoordeeld doordat zij – althans twee van hen - kennis hebben kunnen nemen van het vertrouwelijke stuk betreffende grondexploitatie. Mevrouw Kramer stelt dat er een voordeel in die meerkennis besloten ligt, maar de lezer van het verslag van het gesprek met haar zal zien dat zij niet weet te benoemen waarin dat voordeel dan wel bestaat. Wethouder Van Dijk ziet het voordeel niet en de heer Van de Kleut, van wiens vakkennis ik gaarne gebruik heb gemaakt, ziet kennis van het vertrouwelijke stuk als een voordeel voor bijvoorbeeld sloopbedrijven, maar niet voor kopers van de grond.

Het raadslid dat de in de vertrouwelijke informatie vermelde koopprijs kent en grond wil kopen weet alleen welke prijs per m² de gemeente wil hebben (en zelfs dat weet hij niet zeker, want hij kan aan het vertrouwelijke stuk geen rechten ontlenen en het college kan altijd tussentijds naar de raad met een voorstel om de grondexploitatie bij te stellen). Kennis van de grondprijs die de gemeente wil hebben is een voordeel bij een openbare aanbesteding, maar juist niet bij een onderhandse verkoop als bij een CPO aan de orde is. Als het CPO die prijs niet wil of kan betalen, zal de gemeente de grond niet aan het CPO verkopen.

Ad 6. Nee. Wel van een opeenstapeling van onhandigheden die bij een deel van de gemeenteraad en de burgemeester de indruk wekte dat mogelijk sprake kon zijn van (de schijn van) belangenverstrengeling. Zie hieronder.

Ad 7. Nee, maar zie hieronder.

Wat ging er mis?

Zoals ik hierboven al opmerkte, is er niets mis met een CPO waarin CDA-leden (of leden van een andere politieke partij) deelnemen. Dat geldt ook als die CDA-leden raadsleden zijn. Een raadslid mag in het maatschappelijk verkeer niet worden voorgetrokken omdat hij raadslid is, maar hoeft ook niet te worden achtergesteld omdat hij raadslid is. Voor het onderhands verwerven van onroerend goed geldt het ontheffingsvereiste als garantie dat het raadslid niet wordt voorgetrokken.

Dat neemt niet weg dat een CPO waarin ook raadsleden deelnemen gevoelig is en met grote zorg dient te worden behandeld, om niet de indruk te wekken dat sprake is van vriendjespolitiek. Dat zal moeten gebeuren door in een vroeg stadium volstrekte openheid over de betrokkenheid van de partijleden te betrachten en uit te leggen – naar de gemeenteraad – dat en waarom een dergelijke constructie even toelaatbaar is als welk ander CPO dan ook, en inzichtelijk te maken dat juist om die reden een marktconforme prijs moet en zal worden bedongen, et cetera.

De drie wethouders zijn zich daar blijkens het verslag van de collegevergadering van 9 mei 2017 van bewust geweest en hebben uitgesproken dat in die geest gehandeld moest worden. Vervolgens is met dat bewustzijn – afgezien van het bedingen van een marktconforme prijs – niets gedaan. Er is niet gehandeld naar dit bewustzijn; er is niet in een vroeg stadium aan de gemeenteraad of tenminste aan de fractievoorzitters medegedeeld wat er precies aan de hand was. Ook hebben de wethouders zich niet – tijdig en in voldoende mate – ervan vergewist dat de burgemeester, die bij twee cruciale vergaderingen over dit gevoelige punt afwezig was geweest, voldoende op de hoogte was van de gevoeligheid van dit onderwerp. Enige opzet zit hier niet achter, maar zeker de portefeuillehouder had hier alerter op mogen zijn. Ook van de toenmalige gemeentesecretaris had wellicht verwacht mogen worden dat zij het punt van bijvoorbeeld vooroverleg met de fractievoorzitters aan de orde zou stellen.

Ik heb geen reden om te twijfelen aan het oordeel van de burgemeester dat hij geen weet had van het feit dat de heer Slappendel al privaatrechtelijk betrokken was bij het CPO, maar hij had zich, gelet op de voorzienbare gevoeligheid van dit punt, meer in de materie mogen verdiepen, zodat hij niet in de raadsvergadering voor een verrassing kwam te staan, maar voorwerk had kunnen verrichten, zoals vooroverleg met de fractievoorzitters.

Mevrouw Van de Fliert had er wellicht beter aan gedaan het mailtje van 11 juli 2017 aan de heer Hilbink niet te zenden, nu zij CDA-lid is en niet de betreffende portefeuillehouder, maar uit de gevoerde gesprekken blijkt mijns inziens afdoende dat dit mailtje niet is ingegeven door de wens om een partijgenoot te bevoordelen, maar haar gewoonlijke reactie is op een klacht van een burger dat onvoldoende spoed betracht wordt bij het behandelen van zijn aanvraag. Ik moet er ook bij vermelden dat blijkens de mij overhandigde stukken de heer Van Ginkel ook niet afliet de gemeente te bestoken met klachten over de zijns inziens te trage afhandeling van zijn verzoek.

De heren Slappendel en Van Kampen hadden er wellicht beter aan gedaan om hun betrokkenheid eerder aan te kondigen, maar de heer Slappendel ging er met enig recht van uit dat zijn betrokkenheid bekend was, omdat hij op de lijst behorende bij de brief van 20 februari 2017 vermeld stond.

Kortom: iedereen dacht dat iedereen het wel wist respectievelijk (in het geval van de burgemeester) dat hij zelf voldoende op de hoogte was, en niemand vergewiste zich daarvan. Dat was één van de redenen dat de indruk kon ontstaan dat er van alles heimelijk gebeurde en er sprake was van oneigenlijk handelen. Het verdient aanbeveling de les die hierin gelegen is ter harte te nemen.

De andere reden is het wantrouwen dat blijkens het verhandelde in de raadsvergadering, de door mij gevoerde gesprekken en de mij overgelegde stukken bij bepaalde betrokkenen bij deze kwestie (de fractie van Gemeentebelangen Scherpenzeel en sommige bestuurders) bestaat ten opzichte van andere betrokkenen. Daarover kan ik alleen maar opmerken dat zulk wantrouwen geen grondhouding is die bevorderlijk is voor (de onderlinge verhoudingen in het) openbaar bestuur. Er had in de raadsvergadering ook rustig gevraagd kunnen worden wat er aan de hand was, in plaats van dat diverse spelers onmiddellijk in toorn ontstaken en hun oordeel klaar hadden. Aanneming van het voorstel van de burgemeester om de grondexploitatie in een volgende vergadering te behandelen had mijn onderzoek misschien kunnen voorkomen.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Desgewenst ben ik graag bereid om dit rapport nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

P.J. Schaap.